

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pavli Fvschi Episcopi Sarnensis De Visitatione Et
Regimine Ecclesiarvm. Libri Dvo**

Fusco, Paolo

Romae, 1616

De Doctoribus, Et Medicis promouendis. Cap. Trigesimum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61768](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61768)

Scol. hist. diuers. cap. 7. fol. 170. Ac etiam græcas litteras, quam maxime pro recognitione scripturarum antiquorum patrum, & doctorum (Sicuti multum prodest hodie ipsius sacræ scripturæ intelligentiæ ex varietate litterarum Amplissimus, & Doctissimus D. meus D. Gulielmus S. R. E. Cardin. Sylletus, quem insi-
21 gnem, & præditum peritia trium litterarum dicit D. Card. Hosius lib. 2. conf. brent. fol. 203. & in alio de sacram. Euchar. in lib. confess. fol. 290. ut omnes admirentur, scribit Iulius Pogianus in præfat. ad Chrysost. de Virgi. & Pius IV. Pont. Max. in necessarijs Conc. Tri. prout omnes Patres consulebant, opera sua & studio utebatur, cui etiam litterarum diuinarum studio illud semper plus addidit, vitæ sanctitatem, morum ho-

nestatem, & in pijs operibus indefessam diligentiam.) Quod de studio sacrorum canonum fortius dicimus pro regimine ecclesiæ, Namq. & in partibus, vbi non sunt hæretici in prælatum præfertur Canonista. Abb. singulariter in c. 1. de conf. & affin. Feli. conf. 13. dirige domine, n. cum simil. † Digni enim sunt honore inuentores ipsarum litterarum namq. Hebræarum referunt Moysem, Caldearum Abraam, Ægyptiarum Iam Reginam, Inachi filiam, Græcarum fænices, Cadmumq. ampliasse, quibus Ispodames, & Simonides sex adiunxerunt: Latinarum vero carmentem Nympham aliquibus postea superadditis, ad num. 22. ex glos. ad Boet. dedisci. scol. cap. 1. Ioan. Dried. lib. 3. de eccles. script. c. 5. col. 8. &c.

DE DOCTORIBVS, ET MEDICIS

promouendis.

CAP. TRIGESIMVM.

SUMMARIVM.

- 1 **D**octores cuiuslibet scientiæ debent bene facere professionem fidei.
- 2 **M**edici quid tenentur iurare in eorum promotione.
- 3 **E**piscopi debent publicare Constitutionem Pij V. de medicis.
- 4 **M**edici circa quæ sunt monendi.
- 5 **M**edici sunt honorandi triplici bono, nu. 7. & 8.
- 6 **M**edici quomodo tenentur mederi pauperi, & quid de diuite nolente soluere.
- 9 **M**edici quas debent obseruare qualitates circa infirmum.
- 10 **I**nfirmitates plerumq. causantur a peccatis.
Virtus in infirmitate perficitur. nu. eod.

Quia de omnibus providere intendit sancta ecclesia, ut in de quisq. eius præceptis adhæreat, & obseruet, quæ plurimum versantur in illo symboli articulo, *Sanctam Catholicam Ecclesiam*, Nō solū ad prædictos, n. 7. c. præced. extēditur, ut fiat ipsa professio fidei. **1** Sed ad omnes doctores, & ad alios promouendos ad Doctoratus, Magisteria, aliosve gradus, cuiuscūqueve scientiæ, seruata forma eiusdem bullæ, sed corā quo dubitarunt multi, quando clericus ascendit ad gradū doctoratus canonū, & legum, & non dubium, quin coram suo ordinario ex lege iurisdictionis, & ne clericus laico se subijciat, tamen in regno Vā cecancellarius accipit, & sic admittit, & recipit, ex supremi officij auctoritate (sic etiam olim ratione dicti officij, cum, & primitus in clericos cognitionem habere respectu studij, & gradus scribat Mar. Frecc. de subfeud. lib. 1. de offic. magn. cancel. nu. 24. vbi conatur defendere hoc dictū) & ratio optima datur, quia Rex dicitur persona sacra, & Religiosa, cum ei dicatur, sacre Regiæ Maiestati, & est vnicus actus gradus, & iuramenti, ut conueniat, cum eam notatione, quod iustum consulant, & iudicent, procedendo secundum inclinationem iustitiæ, & rectam prudentiæ rationem. Timendo Deum, & fugiendo iniquitates, & calumniosas dilaciones, non facientes pactum de quota litis, quod iure est prohibitū. **01** vulgata, l. sumptus, ff. de pac. declarat Innoc. in c. ex parte scabinorum. de alien. iud. mut. caul. fact. vide Nauar. in Man. c. 25. n. 28. vers. 7. in fi. quare in multis aduocando peccant. Pau.

de visitat. 2. p. quæst. 7. nu. 93. Aluar. Pelag. de planct. eccles. lib. 2. cap. 35. Flor. 3. part. tit. 6. cap. 2. §. 5. Nauar. eod. num. 28. vbi prosequitur. **2** Id tamen obseruari debet, quando sunt medici promouendi, quod ultra professionem fidei per ipsos faciendam, iurent in manibus episcopi, vel Rectoris obseruare statutum factum per Pium Quintum Pontif. Maxim. in sua constit. incipien. super gregem 1566. ann. primo, in confirmationem antiquæ, & salutaris decretalis Innoc. iij. in Conc. gen. c. cum infirmitas, de penit. & remiss. ut cum ad infirmum iuocantur, primum moneant, & inducant ad procurandam salutem animæ, uocando medicum spirituale, hoc addito nouiter ipsi decretali, q. in cuiuscūq. promotione, seu licentia medendi concedenda a quouis collegio, vel vniuersitate, primum fiat iuramentū vel in suis manibus, vel ordinarij, coram notario publico, & testibus de seruandis omnibus contentis in dicta bulla, & demum in licentia sit specialis mentio eiusdem iuramenti sic præstiti, nec omittenda ipsa sollemnitatis nouæ constitutionis sub penis ibidem contentis. §. quod si qui medicorum. Nauar. eod. cap. 25. nu. 60. vers. 3. **3** Ipsamque constitutionem, ut eius tenor obseruetur, tenentur locorum ordinarij publicare, & ab omnibus licentiam medendi habentibus iuramentum accipere, censuras proferendo contra iurare recusantē, §. mandantes, quod, & Innoc. Tertius, similiter statuerat. in §. si quis autem medicorum. *Huiusmodi noua constitutio, postquam per prelatos locorum fuerit publicata transgressor*

gressor extiterit, tamdiu ab ingressu ecclesie arceatur, donec pro transgressione huiusmodi satisfecerit competentem. Et aliis nouis pœnis in ipsa Constitutione Pij additis, ob id solum, vt salutis animæ primum prouideatur. Nec tunc paroch⁹ vocetur, cū vix infirmus cognoscat se ipsum, non solum non possit conscientiam examinare, (& cui absentia eorum, quos valde diligit, in illo statu admodum est utilis: vt not. Martin. Nauar. de pœnitent. distin. 7. cap. fin.

4 §. quod quamuis, num. 17.) † In quorum obseruatione monendi sunt ipsi medici, ne infirmis prætextu sanitate consequendæ aliquid peccati committendi consulant, siue aliquid superstitiosū suadendo pro salute corporali aliquod remedium redundans in periculū animæ suggerant. Pœnitent. eod. cap. cum infirmitas. §. fin. etiā abstinendo per verba generalia. Abb. ibi. in fin. verb. Nauar. in citato cap. 25. num. 62. Præciosior est enim anima ipso corpore, vt in eo. c. refert legislator. nā, & pro salute animarum laborat ipsa ecclesia, ideo clamat. *Pœnitentiam agite appropinquat enim regnū celorum, facite fructus dignos pœnitentie.* Luc. cap. 3. quia nescitur qua hora dominus vēturus sit. Matth. c. 24.

5 † Medici itaque ipsi ad infirmū medicinalia applicantes tamquā a Deo creata, & qui dedit naturalē intellectum ad inuestigandum vires herbarum, earumq. effectum experiendum, honorandi sunt; vt Dei instrumentum. Eccles. cap. 38. triplicique honore obsequiū accipiendo, honore scilicet subuenientie, cum salariū præstatur, ex quo sibi consulere pos-

sunt, & valent a recusantibus (habentibus tamen petere: Cum nemo de suo cogatur facere beneficiū. c. præcariæ. 10. quæstio 2. *Dignusq. est operarius mercede sua.* Luc. c. 12. 12. q. 2. cap. quicumq. cum labore in officio, & regimine. Ecclesiast. cap. 10. & pecunia debetur exinde, propter verus;

Vnica cunctarum Regina pecunia rerum.

Imperia in terris pro Ioue summa tenens.

Multa ponit Iodoc. Damhouderi Burg. in suo encomio pecuniæ fol. 250. † Sed ægroto pauperi tenetur medicus absq. salario mederi. gl. in sum. 83. distin. quod declarat. Mart. Nauar. eod. c. 25. nu. 64. Vbi quid si non vult mederi diuiti recusanti solvere & merito peccat, quia etiam ab inuito a se curato potest exigere. gl. not. in c. prouidendum. ead. dist. quam expendit Ludouic. Rom. in sing. 124. incipit tu habes, & sequuntur alij in adit. eiusd. sing. & Nauar. vbi supra, etiam si moriatur per eandem gl. Tiraq. de vtr. retract. lib. ij. gloss. i. num. 10. quod, & continuo practicam, & in iudicio obseruatur licet, lugeāt hæredes soluere, vel ex tarditate mortis in odiū defuncti, vel ex propria auaritia. † Itē debetur medico honoris obedientia, vt infirmus aperte dicat suā infirmitatē, eiusque causas, obseruādo præcepta imposita, & regulā pro sanitate recuperanda. Nisi. n. obedierit, de se queri potest? si nō sanetur, cum ipse per exercitiū, & practicā sit expertus in suis humoribus. Franc. de sant. Nazar. in tract. de peste. secūda part. namque aliter multum iaceret in lecto, & febre oc-

cupatus transibit ad patres suos, & dicit tex. 15. quæst. 1. cap. illud relatum §. itaque. *Quod turbata concordia elementorum, seu humorum, ipsa caro afficitur.* Et si cum minuitur ab ordine suo, & tandem dissoluitur, cum augetur aliquod nocumentum super corpus, diminuta sua compositione, accidit ex eo iterum nocumentum Arist. ex lib. 1. c. 2. de propr. elemen. † Tertio debetur honor reuerentiæ, tãquã beneficatus beneficienti, cū magnū sit beneficiū sanitatis, & gratitudo vertitur honorare, venerãdo. per D. Flor. in sum. 3. part. tit. 7. c. 1. quem honorem adeo multi extenderunt, vt voluerint medicos præferendos esse doctoribus legistis, quam quæstionem dicit inaniter captam. Cassan. in sua glor. mundi. 1. p. conf. 25. vbi vide Boe. de author. magni Conc. nu. 89. Ioan. Neuiz. in sua syl. lib. 2. fol. 220. per plures col. Cū non sit medicina scientia, sed ars, procedendo magis per experimēta, quam per rationes. Quod etiam de ipso honore eisdem medicis præstando, ex tribus quoque causis plenissime, & grauibus verbis discurret Doctissimus ille Augustinianæ Religionis Magnus professor B. AVGVSTINVS de Antiquissima Triūphorū familia de Anchona in eo tractatu, quē de potestate ecclesiastica edidit. q. 109. art. 1. de quo sæpe mentio
9 nē fecimus in superioribus. † Ipsi au-

tem medici obseruare tenentur qualitates, vt infirmum curare valeant. Et primo considerando qualitates, conditiones infirmorum, humoresq. peccantes, & prædominantes, cognoscant quod vsu, & exercitatione consequuntur. Secundo moueant infirmos ad loquendum, vt si causam morbo dederint, patefaciant, namq. & multi perierunt obmutescendo errores commissos. Tertio si præuulida ægritudine nō loquantur manū corpori infirmo adhibeant. Quarto verbis consolatoriis reficiendo, gloss. ad Boet. de cons. philos. lib. 1. profa. 2. in fine. Et quod quinto est loco dictum supra nu. 4. Sic enim per acquisitionem doctrinæ, & frequentæ actionum in ægrotis perfectionē medicinæ acquirunt. Ripa. eod. tract. de peste vlt. parte. † Sexto, & vltimo, vt cū ad infirmos deuenierint, denūtiēt eis, propter peccata plerumq. infirmitates euenire, & ideo quilibet prouideat animæ per medium sacramentorū ecclesiæ, iuxta const. alleg. Inn. III. cap. cum infirmitas, Luc. c. 13. de lægido piscinæ. Ioan. c. 5. & dicuntur septem animæ infirmitates, ipsiq. dari totidem remedia. Flor. 2. part. tit. 3. cap. 9. §. 9. licet quandoque ad euitandum peccatum: sicut testatur Apost. scribens ad Cor. 2. cap. 12. in illis verbis. *Virtus in infirmitate perficitur* Et dictum est in famil. singu. in l. l. n. 19. fol. 171. & c.